

**İSTANBUL
ÜNİVERSİTESİ
SOSYOLOJİ
DERGİSİ**

İstanbul University Journal of Sociology

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYOLOJİ DERGİSİ
İSTANBUL UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIOLOGY

Cilt/Volume 43 • Sayı/Number 2 • Aralık/December 2023
E-ISSN: 2667-6931 • doi 10.26650/SJ

Dizinler / Indexing and Abstracting

Web of Science Emerging Sources Citation Index (ESCI)

TÜBİTAK ULAKBİM TR-Dizin

EBSCO Sociology Source Ultimate

EBSCO SocINDEX (with Full Text)

DOAJ

ProQuest CSA Sociological Abstract

Erih Plus

SOBİAD

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYOLOJİ DERGİSİ
İSTANBUL UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIOLOGY

Cilt/Volume 43 • Sayı/Number 2 • Aralık/December 2023
E-ISSN: 2667-6931 • doi 10.26650/SJ

Sahibi / Owner

Prof. Dr. Sevtap KADIOĞLU

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İstanbul, Türkiye
Istanbul University, Faculty of Literature, Istanbul, Turkey

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Responsible Manager

Prof. Dr. Yücel BULUT

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İstanbul, Türkiye
Istanbul University, Faculty of Literature, Istanbul, Turkey

Yazışma Adresi / Correspondence Address

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü,
Balabanağa Mah. Ordu Cad. No. 196, Laleli, Fatih, 34459 İstanbul, Türkiye

Telefon / Phone: +90 (212) 455-5700/15998

E-mail: sosyolojidergi@istanbul.edu.tr

<http://iupress.istanbul.edu.tr/tr/journal/iusd/home>

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuosyoloji>

Yayıncı / Publisher

İstanbul Üniversitesi Yayınevi / Istanbul University Press

İstanbul Üniversitesi, Merkez Kampüsü, 34452 Beyazıt,

Fatih / İstanbul, Türkiye

Telefon / Phone: Tel:+90 0212 455 57 00 / 15730 / 31

Dergide yer alan yazılardan ve aktarılan görüşlerden yazarlar sorumludur.

Authors bear responsibility for the content of their published articles.

Yayın dili Türkçe, İngilizce, Fransızca, Almanca'dır.

The publication languages of the journal are Turkish, English, French and German.

Haziran ve Aralık aylarında, yılda iki sayı olarak yayımlanan uluslararası, hakemli, açık erişimli ve bilimsel bir dergidir.
This is a scholarly, international, peer-reviewed and open-access journal published biannually in June and December.

Yayın Türü / Publication Type: Yaygın Süreli / Periodical

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYOLOJİ DERGİSİ
İSTANBUL UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIOLOGY

Cilt/Volume 43 • Sayı/Number 2 • Aralık/December 2023
E-ISSN: 2667-6931 • doi 10.26650/SJ

DERGİ YAZI KURULU / EDITORIAL MANAGEMENT BOARD

Baş Editör / Editor-in-Chief

Prof. Dr. İsmail COŞKUN, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye
- ismail.coskun@istanbul.edu.tr

Baş Editör Yardımcısı / Co-Editor-in-Chief

Prof. Dr. Murat ŞENTÜRK, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye
- murat.senturk@istanbul.edu.tr

Sayı Editörü / Guest Editor

Doç. Dr. Barış ATEŞ, Milli Savunma Üniversitesi, ATASAREN, İstanbul, Türkiye - barisates@gmail.com

Alan Editörleri / Section Editors

Prof. Dr. Yücel BULUT, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye - yucel.bulut@istanbul.edu.tr
Prof. Dr. Mutlu BİNARK, Hacettepe Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Ankara, Türkiye - binark@hacettepe.edu.tr

Bilimsel Sekreteryası / Scientific Secretariat

Arş. Gör. Dr. Zeynep Zehra SADIKOĞLU, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sosyal Hizmet Bölümü, İstanbul, Türkiye
- zeynep.sadikoglu@medeniyet.edu.tr

Dil Editörleri / Language Editors

John Zacharias CRIST, İstanbul, Türkiye
Kevin A. COLLINS, İstanbul, Türkiye

Editorial İlişkiler Yöneticisi / Editorial Relations Manager

Doç. Dr. Ayşen ŞATIROĞLU, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye
- aysen.satiroglu@istanbul.edu.tr

İstatistik Editörü / Statistics Editor

Doç. Dr. Tuba TOPÇUOĞLU, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye
- tuba.topcuoglu@istanbul.edu.tr

Kitap İnceleme Editörü / Book Review Editor

Doç. Dr. Mehmet Ali AKYURT, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye
- mehmetali.akyurt@istanbul.edu.tr

Metodoloji Editörü / Methodology Editor

Doç. Dr. Aynur ERDOĞAN COŞKUN, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye
- aynur.erdogan@istanbul.edu.tr

Tanıtım Yöneticisi / Publicity Manager

Arş. Gör. Ali Rıza ŞAN, İstanbul Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye - arsan@istanbul.edu.tr

Editorial Asistan / Editorial Assistant

Arş. Gör. Hamdüsena EŞREFOĞLU, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye
- hamdusenaesrefoglu@istanbul.edu.tr

Teknik Uzman / Technical Specialist

Arş. Gör. Begüm UZUN, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye - begumuzun@istanbul.edu.tr

Etik Editörü/Ethics Editor

Dr. Öğr. Üyesi Melike AKBIYIK, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye
- melike.akbiyik@istanbul.edu.tr

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYOLOJİ DERGİSİ
İSTANBUL UNIVERSITY JOURNAL OF SOCIOLOGY

Cilt/Volume 43 • Sayı/Number 2 • Aralık/December 2023
E-ISSN: 2667-6931 • doi 10.26650/SJ

YAYIN KURULU / EDITORIAL BOARD

Doç. Dr. Aysen ŞATIROĞLU, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye
- aysen.satiroglu@istanbul.edu.tr

Prof. Dr. Enes KABAKCI, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye - ekabakci@istanbul.edu.tr

Doç. Dr. Metin ÜNVER, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, İstanbul, Türkiye - munver@istanbul.edu.tr

Prof. Dr. Yücel BULUT, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye - yucel.bulut@istanbul.edu.tr

Prof. Dr. Kurtuluş KAYALI, Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Doç. Dr. Craig BROWNE, University of Sydney, Faculty of Arts and Social Sciences, Sydney, Australia - craig.browne@sydney.edu.au

Emeritus Prof. David R. SEGAL, Maryland University, Department of Sociology, Maryland, U.S. - dsegal@umd.edu

Prof. Dr. Douglas KELLNER, University of California, California, U.S.

Prof. Dr. Glenn MUSCHERT, Khalifa University, Department of Humanities & Social Sciences, Abu Dhabi, UAE.

- glenn.muschert@ku.ac.ae

Prof. Dr. J. Scott BROWN, University of Miami, Department of Sociology & Gerontology, Coral Gables, FL. Florida, U.S.

- sbrow@miamiOH.edu

Prof. Dr. Jeffrey C. ALEXANDER, Yale University, Sociology, Connecticut, U.S. - jeffrey.alexander@yale.edu

Dr. Michal ILLNER, Czech Academy of Sciences - Akademie věd České republiky, Prague, Czech Republic.

Prof. Dr. Philip SMÍTH, Yale University, Sociology, Connecticut, U.S. - philip.smith@yale.edu

Doç. Dr. Ryan KELTY, United States Air Force Academy, Department of Behavioral Sciences and Leadership, CO, U.S.

- kxx@usafa.edu

Prof. Dr. Sujatha FERNANDES, University of Sydney, Faculty of Arts and Social Sciences, Sydney, Australia

- sujatha.fernandes@sydney.edu.au

Prof. Dr. Timothy SHORTELL, City University of New York, New York, U.S.

Prof. Dr. William Peter BAEHR, Lingnan University, Department of Sociology & Social Policy, Tuen Mun, Hong Kong

- pbaehr@ln.edu.hk

İÇİNDEKİLER / TABLE OF CONTENTS

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

Askerî Sosyolojinin Kuruluşu: The American Soldier	167
The Founding of Military Sociology: The American Soldier Nazlı Terzi, Adem Başpınar	
Military Sociology and its Education in Türkiye: A Comparative Analysis	197
Nebiye Konuk Kandemir, Aykut Çalışkan	
Türkiye’de Kadınların Askerlik Yapmalarına Yönelik Toplumsal Tutumlar	223
Social Attitudes towards Women’s Military Service in Türkiye Mustafa Yücehan Akal, Barış Ateş, Raif Cergibozan, Melek Kırtıl, Adem Başpınar	
Military Spending and Employment in Eastern European Countries: New Evidence from Panel Data Analysis	259
Abdüsselam Sağın, Barış Kocaarslan	
Tekniğe Dair Yaklaşımların Savaş ve Askerlik Mesleği Bağlamında Değerlendirilmesi	275
Evaluation of Approaches to Technique in the Context of War and Military Profession Niyazi Kayahan Boyacı	
Cumhuriyetten Günümüze Türkiye’de Ulus Devlete Yönelik Tehdit Algısının ve Askerî Organizasyonun Değişen Yapısı	295
The Changing Perception of Threats to the Nation-State and the Changing Structure of Military Organization in Türkiye from the Republic to the Present Day Atilla Öztekin, Temmuz Gönc Şavran	
Yabancı Askerî Üslerin İkili İlişkiler Üzerine Etkisi: Kurumlar, Strateji, Kültür	323
Influence of Foreign Military Bases on Bilateral Relations: Institutional, Strategic and Cultural Impacts Ali Gök, Tolga Sakman	
Harp Okullarında Eğitim Gören Misafir Askerî Öğrencilerin Türkiye Algısı	351
War College Guest Military Students’ Perceptions of Türkiye Selçuk Cantürk	
Sosyolojik İstihbarat Kavramı Üzerine Bir İnceleme	373
A Conceptual Examination of Sociological Intelligence Uğur Berk Kalelioğlu	
Davranışsal İktisat Perspektifinden Armağan Teorisi Çerçevesinde Ticaret ve Barış	395
Trade and Peace within the Gift Theory from a Behavioral Economics Perspective Banu Özüşen, Levent Kösekahyaoglu	
The Withering Away of the Physician in Medical Sociology: Medicalization, Biomedicalization, and Pharmaceuticalization	421
Anıl Mühürdaroğlu	

İÇİNDEKİLER / TABLE OF CONTENTS

ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

- Changes in Intrinsic and Extrinsic Values During the Early Months of the COVID-19 Pandemic: Evidence from Business Faculty Students.....447**
Fatih Sonmez
- Sosyal Becerilerin Kavramsallaştırılmasında Yaşanan Zorluklar ve Üniversite-İstihdam İlişkisinde Sosyal Becerilerin Rolü 459**
Difficulties in Conceptualizing Soft Skills and the Role of Soft Skills in the University–Employment Relationship
Melike Akbıyık
- Göçmenlerin Ulusötesi İlişkileri ve Sosyal Uyumu Açısından Dijital Oyunlar: Türkiyeli Göçmenler Üzerine Bir İnceleme 481**
Digital Games in Terms of Migrants’ Transnational Relations and Social Cohesion: A Study on Turkish Immigrants
Enes Demirel, Miki Suzuki Him
- Göçmen Bakıcı ve Anne Arasında İlişkisel Müzakere Süreçleri: Bakıcılıktan Kurgusal Akrabahğa 513**
Relational Negotiation Processes Between Migrant Care Workers and Mothers: From Caregiving to Fictive Kinship
Canan Neşe Kınıkoğlu, Zehra Zeynep Sadıkoğlu, Fatih Yaman
- Çay Tarımında Gürcülere Karşı Ayrımcılık ve Mitler 537**
Discrimination and Myths against Georgians in Tea Farming
Muhammet Öksüz, E. Murat Öksüz

Türk Askerî Sosyolojisini Kurmak

Barış Ateş

Sayı Editörü / Guest Editor

Milli Savunma Üniversitesi, Atatürk Stratejik Araştırmalar ve Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Askerî Sosyoloji ABD. Eposta: barisates@gmail.com. <https://orcid.org/0000-0001-8548-6924>

Bu editoryal yazının başlığı için *Sosyolojiyi Kurmak* (Kabakçı, 2019) kitabından esinlendiğimi belirtmeye gerek yok. Ancak arada önemli bir fark var. Sosyolojinin kuruluşuna dair bilgi zenginliği henüz emekleme aşamasında olan Türk askerî sosyolojisi için geçerli değil. Dolayısıyla yeni bir disiplinin kuruluşuna dair isabetli tespitler yapmak zorlaşmaktadır. Nitekim bu süreci anlamaya ve açıklamaya yönelik her yeni yayımda mutlaka daha önce gözden kaçırdığım noktalar ortaya çıktı (Ateş, 2020, 2021). Dolayısıyla bu editoryal yazıda uzun bir kuruluş yazısı yazmak yerine askerî sosyoloji disiplininin Türkiye’deki son durumuna ve potansiyel faydalarına dair kısa bir değerlendirme yapmayı uygun gördüm. Elbette kısa bir girizgâhla birlikte bu özel sayıda yer alan makaleleri de kısaca tanıtmaya çalıştım.

19. yüzyıl devrimleri ile sosyolojinin ortaya çıkışı arasındaki paralellik 2. Dünya Savaşı ile askerî sosyoloji disiplininin doğuşu için de kurulabilir. Savaştan önce ağırlıklı olarak milis gücüne dayanan Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Ordusu 345.000 askerden bir anda 7 milyona ulaşmıştır. Hatta bu rakam savaşın en yoğun dönemlerinde 12 milyona yaklaşmıştır. Dünyanın birçok farklı noktasında savaşan Amerikan askerlerinin seçimi, eğitimi, lojistiği, personel sorunları, zayıflar, uyum sorunları gibi konular ordunun tek başına çözemeyeceği büyüklük ve çeşitlilikteydi. ABD Ordusunun bu zorluğu aşmak için bulduğu çözüm, bir grup sosyal bilimciyi seferber etmek olmuştur. Zaten 1. Dünya Savaşı sırasında da özellikle psikologlardan faydalanmıştı. Ancak bu sefer çok daha geniş bir akademisyen topluluğunu göreve çağırdı (Stouffer, 2012, s. 94; Camfield, 1977). İşte Stouffer’ın başını çektiği bu ekibin yürüttüğü çalışmalar askerî sosyolojinin temellerini oluşturmuştur.

Stouffer ve ekibinin çalışmaları (1949a; 1949b; 1949c; 1949d) dört cilt hâlinde basılarak tüm üniversitelere gönderilmiştir. Savaştan sonra bir başka sosyolog, Morris Janowitz, hem savaş sırasında hem de sonrasında devam eden ilgisini bir grup sivil ve asker akademisyeni bir araya getirerek sürdürmüştür. Dolayısıyla zaten o güne kadar yapılmış en büyük saha araştırması ile büyük bir veri elde edilmiş olan alanı kurumsallaştırmıştır (Burk, 1993). Bu kurumsallaştırma sürecinin en büyük çıktısı olan Inter University Seminar on Armed Forces and Society (IUSAFS) bugün 1500 civarında üyesi olan bir topluluk olarak askerî sosyolojinin lokomotifidir (Ateş, 2022, s. 30).

ABD merkezli bu gelişmeler zaman içinde Avrupa’ya da yayılmıştır. Özellikle Janowitz’in öğrencileri Hollanda, İngiltere, İsveç, Fransa gibi ülkelerde disiplinin temellerini atmıştır. Ayrıca 1986’da kurulan European Research Group on Military and Society (ERGOMAS) disiplinin Avrupa’da yayılmasını sağlamıştır (Crabb ve Segal, 2018). Avrupa ve ABD’deki bu gelişmelerin yanı sıra İsrail, Rusya ve Avustralya gibi ülkelerde de askerî sosyoloji alanında çalışmalar yapılmıştır. Hatta Ruslar disiplinin ilk fikrinin bir Rus asker

tarafından ortaya atıldığını iddia ediyorlar (Obraztsov, 2005, 2018). Kısaca 2. Dünya Savaşı'nın sosyal bilimlere bir armağanı olarak kabul edebileceğimiz askerî sosyoloji artık hemen hemen tüm dünyada kabul gören, sayısız araştırmanın yapıldığı bir alandır. Peki Türkiye'de durum nedir?

Türk sosyolojisinin çok erken bir tarihte kurulduğunu belirtmek abartı olmaz. ABD'de bir üniversitede ilk kez 1892'de kurulan sosyoloji bölümü, Osmanlı Devleti'nde 1914'te hayata geçmiştir. Bu diğer ülkelerle karşılaştırıldığında çok erken bir tarihtir. Ancak bu erken kuruluş, orduya dair araştırmaları içermemiştir. Yani sosyologlar orduyu ve askerleri sosyolojik araştırmanın konusu yapmamıştır. Buna karşın henüz askerî sosyoloji disiplininin adı dahi yok iken Teğmen Şükrü Galip Erker tarafından *Ordu Sosyolojisi Yolunda Bir Deneme* (1939) adlı kitabın yazıldığını görüyoruz. Ancak bu hızlı başlangıç devam ettirilememiştir. Kısaca ordunun sosyolojik incelemesi mümkün olmamıştır. Bunun hem ordudan hem de akademiden kaynaklanan birçok sebebi var.

Öncelikle Türk siyasi kültürü ve bir oranda toplumsal yapı orduya ilişkin her türlü sosyolojik analizi iki uç kutupta toplamaktadır. Bir grup orduyu yüceltmeyi amaçlarken diğer grup orduyu aşağılamaya ve karalamaya çalışmış ve her ikisi de bilimsel nesnellikten uzak kalmıştır. Bu nedenle, orduya veya sivil-asker ilişkilerine dair çalışmalar daha ziyade siyaset bilimi perspektifinden ve genellikle de ordunun dışından yapılmıştır. Ordunun sosyolojik araştırmalara açık olmamasından kaynaklanan bu durumdan dolayı çalışmaların yeterince aydınlatıcı olmadığı görülmektedir (Akyürek ve ark., 2014, s. 12-13). Kısaca ordunun kapalı yapısı, sivil-asker ilişkilerindeki dalgalanmalar ve toplumun gözünde kutsal bir yuva olarak saygınlığı, araştırmacıları engelleyen faktörler arasında sayılabilir. Bu argümanlar, sosyolojinin Türkiye'deki erken gelişimine rağmen neden başlangıçta askerî konuların çalışılmadığını açıklamaya da yardımcı olmaktadır. Ancak dünyadaki eğilimin de bu şekilde olduğunu ve asker ve ordu konusunun uzunca bir süre ihmal edildiğini de belirtmek gerekir (Boene, 2000). Türkiye'nin ayrıştığı nokta ise bu ihmalin çok daha uzun sürmesi ve daha keskin ayrışmalar içermesidir.

Nitekim ordu ve toplum arasındaki etkileşime ve özellikle 1980'lerde başlayan yüksek askerî hareketliliğe rağmen, son yıllara kadar kayda değer bir araştırma yapılmamıştır. Dahası, disiplinin kurumsal oluşumunu başlatmak için de herhangi bir çaba sarf edilmemiştir. Yoğun operasyonel faaliyetlerine rağmen ordu, kendisini akademik araştırmaların konusu hâline getirmemiştir. Halbuki personel temini ve muhafazasından eğitime, sivil-asker ilişkilerinden küçük birlik uyumuna kadar birçok alandaki sorunun çözümüne ve sağlıklı politikalar geliştirilmesine askerî sosyoloji disiplininin katkısı olabilirdi. Nitekim Amerikan Ordusu, asker gücü ihtiyacının ve kaynaklarının daha güvenilir bir şekilde analiz edilmesi, personelin eğitilmesi ve performansının değerlendirilmesi, moral-motivasyon, liderlik, ast-üst ilişkisi gibi alanlarda sosyolojiden fazlasıyla yararlanmıştı (Başpınar, 2012, s. 287-288).

Hatta askerî sosyoloji, askerlik mesleğinin profesyonelleşmesi ve bu konuda subay adaylarının eğitilmesi için diğer disiplinlerden çok daha zengin bir kavramsal çerçeve sunmaktadır. Subaylığın bir meslek olarak ortaya çıkışı, savaşçılık yeteneklerinin geliştirilmesi ve subayın devlet içindeki konumu ancak askerî sosyoloji perspektifinden araştırılabilir. Ancak bu tür araştırmaların eksikliği orduya yarardan çok zarar getirmiştir.

Sonuçta askerliğin ana görevi, devlete ve topluma karşı sorumluluklarını bilimsel bir zeminde ordu mensuplarına aktarabilme imkânı aşmıştır.

2016'daki son darbe girişiminden sonra askerî sosyoloji askerî okulların müfredatında yer bulmuş ve sivil akademisyenlerin de ilgisi artmıştır. Ancak bu durum askerî sosyolojinin yaygın ve kabul gören bir disiplin olduğu anlamına gelmemektedir. Araştırma izinleri ve kamuoyunun askerî konulara ilişkin algısı disiplinin gelişimini olumsuz etkilemeye devam etmektedir. Bu nedenle sadece askerî okullarda değil şu an nadir örneklerini gördüğümüz sivil üniversitelerde askerî sosyoloji dersleri ve programları da açılmalıdır. Sonuç olarak Türk askerî sosyolojisi henüz emekleme aşamasındadır. Elinizdeki özel sayı işte bu emekleme aşamasının artık kendi ayakları üzerinde durmaya evrilmesi için küçük bir katkı sunmaktadır. Deneyimli akademisyenlerin yanı sıra henüz doktora aşamasında olan veya doktorasını yeni tamamlamış genç akademisyenlerden oluşmaktadır. Konuların çeşitliliğine dikkat edilirse kurucu figürlerin tanıtılmasının yanı sıra ilk defa yapılan ampirik araştırmalara da yer verilmiştir. Ayrıca teorik tartışmalar da özel sayıda kendisine yer bulmuştur.

Daha ayrıntılı açıklamak gerekirse bu sayıda Nazlı Terzi, Türkçe literatürde eksikliği görülen Samuel Stouffer'in çalışmalarını ve yarattığı etkiyi detaylı bir analizle sunmaktadır. Niyazi Kayahan Boyacı, son yıllarda ilgi çeken insan ve teknoloji etkileşimini transhümanizm perspektifinden incelemektedir. Ali Gök ve Tolga Sakman, yabancı askerî üslerin ikili ilişkiler ve ev sahibi ülkedeki etkilerini ele almıştır. Atilla Öztekin ve Temmuz Göncü Şavran ise Türkiye'de tehdit algısı ile askeri organizasyonun değişimi arasındaki ilişkiyi irdelemiştir.

Uğur Berk Kalelioğlu oldukça karmaşık ve bilgi kirliliği olan bir alana girerek sosyal bilimlerle istihbarat ilişkisini incelemiştir. Abdüsselam Sağın ve Barış Kocaarslan, Soğuk Savaş sonrası dönemde Doğu Avrupa ülkelerinin istihdam dinamiklerini anlamaya yönelik olarak savunma harcamaları ile istihdam ilişkisini incelemiştir. Nebiye Konuk Kandemir ve Aykut Çalışkan, profesyonel askerî eğitim kapsamında Türkiye'de askerî sosyoloji eğitimini ele almışlardır. Ukrayna Savaşı'nın da gösterdiği üzere asker sıkıntısı çeken ordular, birçok ülkede kadınların daha etkin katılımını tetiklemiştir. Bu kapsamda Yücehan Akal ve arkadaşları kadın askerlere yönelik toplumsal tutumları incelemiştir. Selçuk Cantürk, Harp okullarında eğitim gören misafir askerî personelin Türkiye algısını ele almıştır.

Sonuç olarak Türk askerî sosyolojisinin kurumsal anlamda var olduğu rahatlıkla söylenebilir, ancak ilerlemesini yavaşlatabilecek özellikle araştırma olanaklarına ilişkin zorluklar da mevcuttur. Bu zorluklara rağmen, Türk askerî sosyolojisinin yetenekli genç sosyologlar sayesinde ilerleyeceğine inanıyorum. Bu inancımı kuvvetlendiren özel sayının yayımlanmasına katkı sunan yazarlara, makaleleri değerlendiren hakemlere ve İstanbul Sosyoloji Dergisi'nin editörlerine teşekkür ederim.

Building The Turkish Military Sociology

It goes without saying that the title of this editorial was inspired by the book *Sosyolojiyi Kurmak [Building Sociology]* (Kabakçı, 2019). However, there is a significant difference. The wealth of information on the history of sociology does not apply to Turkish military sociology, which is still in its infancy. Therefore, it becomes challenging to make accurate determinations about the establishment of a new discipline. In fact, as I've worked to understand and describe this process in each subsequent publication, details that I had previously missed have come to light (Ateş, 2020, 2021). Therefore, I considered it acceptable to briefly analyze the discipline's current situation in Türkiye and its prospective advantages in this editorial rather than publishing a lengthy piece on the development of Turkish military sociology, which requires a much more comprehensive study. Of course, I have also given a short description of the pieces that make up this special edition.

One may compare the link between the emergence of the military sociology discipline and World War II to that of sociology's birth and the 19th-century revolutions. The United States (U.S.) military, which was predominantly based on militia forces before the war, suddenly grew from around 345,000 soldiers to 7 million. This figure even approached 12 million during the most intense periods of the war. The selection and training of personnel, casualties, adaptation problems, and even logistics of American soldiers fighting in many different parts of the world were too large and diverse for the military to solve alone. However, they found a solution to this challenge: mobilizing a group of social scientists. They had already used psychologists, in particular, during World War I. This time, however, the military called on a much wider community of academics (Stouffer, 2012, p. 94; Camfield, 1977). The studies conducted by this team led by Stouffer formed one of the building blocks of military sociology.

The work of Stouffer and his team (1949a; 1949b; 1949c; 1949d) was published in four volumes and sent to American universities. After the war, another sociologist, Morris Janowitz, continued his interest that started during the war by bringing together a group of civilian and military academics. Thus, he should be the one to be credited for institutionalizing the field, which had already received a great deal of data through the largest field research ever conducted (Burk, 1993). The Inter-University Seminar on Armed Forces and Society (IUSAFS), the most considerable output of this institutionalization process, is today the locomotive of military sociology as a community with around 1500 members (Ateş, 2022, p. 30).

These US-based developments spread to Europe over time. Mainly Janowitz's students laid the foundations of the discipline in countries such as the Netherlands, the UK, Sweden, and France. In addition, the European Research Group on Military and Society (ERGOMAS), founded in 1986, helped the discipline gain momentum in Europe (Crabb & Segal, 2018). In addition to these developments in Europe and the United States, studies on military sociology have also been conducted in countries such as Israel, Russia, and Australia. Russians even claim that a Russian soldier put forward the first idea of the discipline (Obraztsov, 2005, 2018). In short, military sociology, which can be considered as a gift of World War II to social sciences, is now a field that is accepted almost all over the world and where countless studies are conducted. But what is the situation in Türkiye?

It would not be an exaggeration to state that Turkish sociology was established at a very early date. The sociology department, which was first established in a university in the USA in 1892, was established in the Ottoman Empire in 1914. This is a very early date compared to other countries. However, this early establishment did not include research on the military. In other words, sociologists did not make the army and soldiers the subject of sociological research. On the other hand, while the discipline of military sociology did not even have a name yet, Lieutenant Şükrü Galip Erker wrote a book titled *Ordu Sosyolojisi Yolunda Bir Deneme [An Essay on the Sociology of the Army]* (1939). However, this rapid start could not be sustained. In short, a sociological study of the military was not possible. There are many reasons for this, stemming both from the military and the academia.

First of all, Turkish political culture and, to some extent, social structure polarize any sociological analysis of the military into two extremes. While one group aims to glorify the army, the other group tries to denigrate it, and both remain far from scientific objectivity. For this reason, studies on military or civil-military relations have mostly been conducted from the perspective of political science and usually from outside the military. Due to the fact that the military is not open to sociological research, these studies have not been sufficiently enlightening (Akyürek et al., 2014, pp. 12-13). In short, the closed structure of the military, the fluctuations in civil-military relations, and the military's reputation as a sacred home in the eyes of society can be counted among the factors that hinder researchers. These arguments also help explain why military issues were not initially studied despite the early development of sociology in Türkiye. However, it should be noted that this was also the trend in the world, where the military and soldiers were neglected for a long time (Boene, 2000). Where Türkiye differs is that this neglect lasted much longer and involved sharper divisions.

Indeed, despite the interaction between the military and society and the high level of military mobility that began in the 1980s, no significant research has been conducted until recent years. Moreover, no effort has been made to initiate the institutional formation of the discipline. However, the discipline of military sociology could have contributed to solving problems and developing sound policies in many areas ranging from personnel recruitment and retention to training and civil-military relations to small unit cohesion. As a matter of fact, the U.S. Army has benefited from sociology in areas such as more reliable analysis of the need for and resources of military power, training and performance evaluation of personnel, morale-motivation, leadership, and subordinate-superior relations (Başpınar, 2012, pp. 287-288).

Military sociology offers a much richer conceptual framework than other disciplines for the examination of the military profession and the education of officer candidates in this regard. The emergence of the officership as a profession, the development of warrior skills, and the position of the officer within the state and society can only be researched from the perspective of military sociology. However, the lack of such research has done more harm than good to the Turkish military. As a result, the possibility of teaching the responsibility of soldiers towards the state and society on a scientific basis has been eroded.

After the last coup attempt in 2016, military sociology has found a place in the curricula of military schools, and the interest of civilian academics has also increased. However, this does not mean that military sociology is a widespread and accepted discipline. Research permissions and public perception of military issues continue to negatively affect the development of the discipline. For this reason, military sociology courses and programs should be opened not only in military schools but also in civilian universities, of which there are currently few examples. In conclusion, Turkish military sociology is still in its infancy. This special issue offers a small contribution for this infancy to evolve into standing on its own feet. It is composed of experienced academics as well as young academics. The topics in this issue include introducing the founding figures, empirical research on women or foreign military students, and theoretical discussions.

Nazlı Terzi presents a detailed analysis of Samuel Stouffer's work and its impact, which is missing in the Turkish literature. Niyazi Kayahan Boyacı examines the interaction of humans and technology, which has attracted much attention in recent years from the perspective of transhumanism. Ali Gök and Tolga Sakman analyze the effects of foreign military bases on bilateral relations and host countries' societies. Atilla Öztekin and Temmuz Göncü Şavran attempt to reveal the relationship between threat perception and changes in military organization in Türkiye.

Uğur Berk Kalelioğlu explores the connection between social sciences and intelligence organizations by delving into a complex relationship open to prejudice and disinformation. Abdüsselam Sağın and Barış Kocaarslan analyze the relationship between defense expenditures and employment to understand the employment dynamics of Eastern European countries in the post-Cold War period. Nebiye Konuk Kandemir and Aykut Çalışkan explore military sociology education in Türkiye within the scope of professional military education. As the Ukrainian War demonstrated, armies facing a shortage of soldiers have triggered more active participation of women in many countries. In this context, Yücehan Akal et al. make an effort to shed light on societal attitudes of female soldiers in Turkish society. Finally, Selçuk Cantürk focuses on the perception of Türkiye by foreign military personnel studying at Turkish military academies.

To conclude, it can be safely said that Turkish military sociology exists in an institutional sense, but there are also challenges, especially regarding research opportunities, which may slow down its progress. Despite these challenges, I believe that Turkish military sociology will move forward thanks to talented young sociologists. I would like to express my gratitude to the authors who contributed to this special issue, the referees who reviewed the submissions, and the editors of the Istanbul Journal of Sociology for supporting the establishment of Turkish military sociology.

Kaynakça/References

- Akyürek, S., Koydemir, F. S., Atalay, E., & Bıçaksız, A. (2014) *Sivil-asker ilişkileri ve ordu-toplum mesafesi*. Bilgesam Yayınları.
- Ateş, B. (2020). Askeri sosyoloji: Kuruluş, gelişim ve gelecek üzerine bir değerlendirme. *Türk Savaş Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 53-74.

- Ateş, B. (2021). Askerî sosyoloji. M. Uyar (Ed.), *Savaş çalışmaları el kitabı içinde* (s. 173-210). Kronik Kitap.
- Ateş, B. (2022). *Askeri sosyoloji: Ordu ve toplum araştırmaları*. Selenge Yayınları.
- Başpınar, A. (2012). Sosyolojinin konusu olarak ordu ve asker: Askerî sosyoloji. *Sosyoloji Dergisi*, 3(24), 279-314.
- Boene, B. (2000). Social Science Research, War and the Military in the United States: An Outsider's View of the Field's Dominant National Tradition", (ed.) G. Kümmel ve A. D. Prüfert, *Military Sociology: The Richness of a Discipline içinde* (s.149-154). Nomos.
- Burk, J. (1993). Morris Janowitz and the origins of sociological research on armed forces and society. *Armed Forces and Society*, 19(2), 167-185.
- Camfield, T. M. (1977). "Will to win"-The U.S. Army Troop Morale Program of World War I. *Military Affairs*, 41(3), 125-128. <https://doi.org/10.2307/1987166>
- Crabb, T., & Segal, D. R. (2018). Comparative systems of analysis: Military sociology in the United States and Europe. In G. Caforio & M. Nuciari (Eds.), *Handbook of the sociology of the military* (2nd ed., pp. 61-86). Springer.
- Erker, Ş. G. (1939). *Ordu sosyolojisi yolunda bir deneme*. Bürhaneddin Matbaası.
- Obraztsov, I. V. (2005). Military sociology in Russia: Origins, traditions, and prospects. In E. Ouellet (Ed.), *New directions in military sociology* (pp. 61-92). de Sitter Publications.
- Obraztsov, I. V. (2018). The institutionalization of military sociology: The Russian path of gains and losses. *Journal of Political & Military Sociology*, 46(1), 124-163.
- Stouffer, S. A., Edward, A. S., Leland, C. D., Shirley, A. S., & Williams, R. M. Jr. (1949a). *Studies in social psychology in World War II* (The American Soldier: Adjustment During Army Life: Vol I). Princeton University Press.
- Stouffer, S. A., Arthur, A., Lumsdaine, M. H. L., Williams, R. M. Jr., Smith, M. B., Janis, I. L., Star, S. A., & Cottrell, L. S. Jr. (1949b). *Studies in social psychology in World War II* (The American Soldier: Combat and Its Aftermath: Vol II). Princeton University Press.
- Hovland, C. I., Lumsdaine, A. A., & Sheffield, F. D. (1949c). *Studies in social psychology in World War II* (Experiments on Mass Communication: Vol III). Princeton University Press.
- Stouffer, S. A., Guttman, L. Suchman, E. A., Lazarsfeld, P. F., Star, S. A., & Clausen, J. A. (1949d). *Studies in social psychology in World War II* (Measurement and Prediction: Vol IV). Princeton University Press.
- Stouffer, S. A., Edward, A. S., Leland, C. D., Shirley, A. S., & Williams, R. M. Jr. (2012). How these volumes came to be produced. In D. Segal & J. Burk (Eds.), *Military sociology* (V. 1, pp. 93-111). Sage.